

Kto hodí po četníkoch z pomsty pre výkon ich povolania pálicu, ale ich netrafi, dopúšťa sa pokusu zločinu podľa § 65 tr. z. a §§ 4 (2), 6 (2) zák. čl. XL/1914 kvalifikovaného.

(Zm III 411/24 z 28/VI 1924.)

Vráti-li páchatel, ktorý vec jeho dozoru sverenú zo skladišťa odniesol, túto zase nazpät preto, že vec nemohol predať, ač sa o to pokúsil, predsa upustil tým od dokonania zločinu len z vlastného rozhodnutia.

(Kr III 257/22 z 8/I 1924.)

Viac osôb prišlo pred byt poškodeného a vyzvaly ho, aby sa vysťahoval; po odmietnutí jeden z páchatelov dvere bytu vypáčil, ale na vyzvanie manželky poškodeného všetci sa vzdialili. Aj v tom prípade ide o upustenie od dokončenia zločinu len z vlastného rozhodnutia.

(Zm III 441/24 z 1/XII 1924.)

ad § 69. č. 1 tr. z.

Navádzanie kupliera, aby zaopatril ženštinu pre upotrebenie navádzajúceho, nie je trestné.

(Zm III 667/25 z 29/VII. 1925.)

Dr. Št. Benko:

Rozhodnutia N. S. a N. Spr. S.

Právna povaha patronátu vecného.

Patronát je súbor práv a záväzkov, ktoré sa jedno od druhého zásadne deliť nedajú.

Rozdelí-li sa statok, — s ktorým reálny patronát spojený je, — tak, že prechádza na každého jeho nabývateľa, bez toho, žeby bolo treba to v knihách vyznačiť, — nemôže sa vzdor tomu patronát ani drobiť ani násobiť (čo ovšem nevylučuje primeranú úpravu všetkých účastníkov).

V prípade oddelenia jednej čiastky statku zostáva patronát u kmenového zbytku statku.

Cirkevné ústavy, v ichž prospech patronátne bremená slúžia, môžu sa hájiť proti ztenčeniu istoty, vznikajúcemu rozdelením statku, žiadosťou o prikázanie určitej peňažitej čiastky jako uhradzovacieho kapitálu, ktorý by, keďby na to došlo, plnil úkol § 219. exek. poriadku; prozatým však, ponevác je sľúbená zákonná úprava tejto otázky, zostal v súdnom depozite. Je-li v dohode o prejímacej cene odstavec, že Státny Pozemkový Úrad neprejíma žiadnych patronátnych práv a bremien, znamená to, že patronát zostáva pri držiteľovi neprevzatej čiastky.

Zostal-li však úmluvou medzi predavateľom a štátom nedotknutý pomer medzi štátom a cirkevnými ústavmi a práva týchto ústavov na štát, jako držiteľa prevzatej čiastky statku trvajú; trvá dôsledne aj ich korrelát, t. j. patronátne záväzky štátu, na prevzatú čiastku pripadajúce. A tieto záväzky sú voči štátu jako prejímateľovi aj samým zákonom zreteľne uznané (§ 29. náhrad. zák.), kde sa výslovne hovorí, že verejnoprávne povinnosti, — a k tomu patria nesporne aj záväzky patronátne, — prechádzajú na štát dňom tam poznačeným.

Cirkevné ústavy, majúce právo na patronátne dávky a iné plnenia, sú predpisom § 47. náhradového zákona priamo vyzvané, aby svoje nároky prihlásily, aby na ne mohol byť vzatý zreteľ. Jestli že teda tomuto vyzvaniu vyhoveľ, musí byť o nárokoch nimi vznesených rozhodnuté.

Na štát, jako nabývateľa prevzatej čiastky patronátneho statku, prechádza pomerná kvota patronátnych bremien a on ju musí prevziať bez srážky z prejímacej ceny.

Výpočet tejto kvoty podľa pomeru hodnôt oboch čiastok statku a spôsobu prikázania, či sa má stať navrhnutým sriadením uhradzovacieho kapitálu, či inak, to zostáva predmetom ďalšieho jednanja.

(Rozhodnutie Najv. súdu zo dňa 7. IV. 1925.)

Vyrúbenie a vymahanie cirkevných príspevkov.

(Rímsko-katolícka samosprávna cirkevná obec v Bratislave.)

Obsahom napadnutého rozhodnutia je, že žalovaný úrad ukladá sťažujúcej si náboženskej obci, aby upustila od ukladania a vymahania cirkevného príspevku podľa novousnesených pravidiel z 26. listopadu 1922, a že ďalej žalovaný úrad túto novú úpravu prehlasuje za neplatnú a to preto, že táto nová úprava je zmenou platného statutu, ktorá je prípustná len so schválením príslušného úradu štátneho. Predmetom skúmania Najvyššieho správneho súdu je tedy len, či tieto výroky žalovaného úradu sú po práve.

Je tedy sporné jednak, či ku zmene stanov sťažujúcej si náboženskej obce je treba štátneho schválenia, jednak či v danom prípade o zmenu stanov ide.

A) Pokiaľ ide predovšetkým o otázku, či ku zmene stanov sťažujúcej si náboženskej obce je treba štátneho schválenia, dospel súd ku kladnej odpovedi z týchto úvah:

Stanovy sťažujúcej si náboženskej obce z roku 1890 majú názov (maďarský) »Az esztergomi főegyházmegeye hatósága alatt álló Pozsonyi római katolikus aut. hitközség önálló szervezete«.

Podľa § 41. lit. j) statutuv náleží do právomoci valného shromaždenia cirkevnej obce vypracovanie alebo zmena stanov s výhradou schválenia nadriadeného úradu.

Schvaľovacia doložka zo 14. listopadu 1890 č. 51.421 hovorí, že »zmena tejto organizácie, jako i vypracovanie nových stanov môže sa stať len so schválením ostrihomského ordinariátu a ministerstva .....«.

Z tejto citácie nasleduje, že »organizáciou náboženskej obce« je práve oná organizácia, jak je prevedená a kodifikovaná cit. stanovami z r. 1890, že tedy každá zmena týchto stanov je zároveň zmenou tejto organizácie a že každá zmena každého jednotlivého predpisu oných stanov z r. 1890 prísluší síce do právomoci valného shromaždenia, že však môže byť prevedená len s vyhradou schválenia nadriadeného úradu jak cirkevného tak svetského.

Ďľa toho je tedy ku každej zmene jednotlivých predpisov stanov z r. 1890 treba tiež štátneho schválenia.

B) Zbýva tedy už len rozriešiť otázku, či stanovy a tedy organizácie z roku 1890 byly alebo neboly novou »úpravou« z 26. listopadu 1922 zmenené.

V tom smere uvážil Najvyšší správny súd takto:

Podľa § 5. stanov z roku 1890 je každý rímsko-katolícky obyvateľ Bratislavy bez rozdielu veku a pohlavia členom náboženskej obce a je podľa § 7. odst. 1. stanov každý samostatný člen obce náboženskej povinný zaplatiť na kultovné, vyučovacie a inakšie účele náboženskej obce cirkevnej príspevok na neho pripadajúci.

Pri tom stanoví 2. odstavec toho istého § 7. výslovne, že základom vymierania cirkevného príspevku je v procentoch vyjadrená prirážka k priamym štátnym daniam jakéhokolvek druhu, ktoré dotčný člen v Bratislave platí je povinný.

Výslovným predpisom statutu samotného je tedy stanovené, že cirkevný príspevok sa vyberá v spôsobe percentuelnej prirážky k priamym daniam štátnym.

Keď naproti tomu nová »Úprava« svojím § 9. stanoví cirkevný príspevok nie percentuálnou prirážkou ku štátnym priamym daniam, alebo samostatnou sadzbou vymeriavanou určitým

procentom z dôchodu povinníka, potom ovšem nutno uznať, že ustanovenie to je zmenou predpisu organizačného statutu z roku 1890, a tým i zmenou organizácie prevedenej stanovami z roku 1890; potom ovšem vyžaduje ku svojej zaviazanosti tiež schválenia štátneho, prečo nemožno už toho dôvodu najst nezákonnosť výroku napadnutého rozhodnutia, bez toho, žeby bolo treba skúmať, či »Úprava« po prípade tiež ešte v iných smeroch znamená zmenu organizačného statutu.

(Nález Najv. spr. súdu č. 19.476/1925.)

Platnosť organizácie židovských náboženských obcí na Slovensku.

Formálnymi zákonmi (z. čl. XVIII. 1867, XLII. 1895, § z. čl. XLIII. 1825) boli upravené len najzákladnejšie predpisy o židovských náboženských spoločnostiach. Podrobné a obširné predpisy ohľadom organizácií, statútov a cirkevného života židovských náboženských obcí, — a to jednak tak zv. kongresových, ako aj tak zv. orthodoxných, — vydané boli cestou nadriadovavcou, menovite vl. nariadením býv. ministra kultu č. 26915/1871. a vl. nariadením č. 1191/pres 1888 (Trefortovo nariadenie).

Uvedené predpisy staly sa mocou čl. 2. zákona zo dňa 28. rujňa 1918 č. 11. Sb. z. a n. súčiastkou právneho poriadku v republike čsl. a platia potiaľ, a tak dlho, pokiaľ novou normou neboly zmenené.

V tomto smere však bola prevedená podstatná zmena tým, že ministrom s plnou mocou pre správu Slovenska dňa 14. dubňa 1920 č. 4181 byly schválené nové stanovy židovských orthodoxných náboženských obcí na Slovensku, obsahujúce proti stavu predošlému (najmä proti cit. nariadeniu z roku 1871. a 1888) značné zmeny.

Sťažnosť popiera platnosť týchto nových stanov, pretože odporujú predpisom predošlým, najmä min. nar. z r. 1888, a pretože minister s plnou mocou pre správu Slovenska vraj nebol oprávnený predošlé predpisy meniť.

Toto stanovisko sťažností neuznal Najvyšší správny súd správnym, lebo:

Podľa § 14 zákona zo dňa 10. prosinca 1918 č. 64 Sb. z. a n. »má vláda právo, dať niektorému svojmu členovi plnú moc, aby vydával nariadenia a konal všetko na udržanie poriadku a konsolidovanie pomerov a na zabezpečenie riadneho štátneho života; k platnosti ním vydaných nariadení stačí jeho podpis«.

Sťažnosť len tvrdí, že minister s plnou mocou nebol ku zmene oných starších nariadení oprávnený, pretože nejde o vec podľa § 14. zákona č. 64/1918 a pretože by príslušným k eventuálnemu poznamenaniu oných nariadení bývalého uhorského ministra kultu a vyučovania bol jedine minister rezortný (školstva a národnej osvety).

Naproti tomu uvážil Najvyšší správny súd, že — jak to zastáva konštantná judikatúra Najvyššieho správneho súdu — minister s plnou mocou, vystupujúci na základe plnej moci podľa § 14. zákona č. 64/1918, — jedná jako zmocnenec a menom jak vlády celej, tak i jednotlivých členov vlády — rezortných ministrov, teda tiež ministra školstva; ďalej, že nie je logický možným záver, že nová úprava stanov židovských náboženských obcí môže byť opatrením, nutným ku »konsolidácii pomerov«, a k »zabezpečeniu riadneho štátneho života«.

Z toho nasleduje, že minister s plnou mocou pre správu Slovenska bol oprávnený meniť svojím nariadením nariadenie býv. vlády, resp. ministerstiev uhorských, a že predpismi nových stanov pre židovské orthodoxné obce náboženské byly predošlé predpisy, teda aj min. nar. z roku 1888 — zmenené.

(Nález Najv. spr. s. č. 23.387/1924.)